

на голяма яма с диаметър около 15 м и дълбока близо 2 м. Между тях палели огън и след последователното изпаряване на водата при всяко зареждане са получавали до около 4 – 5 тона сол – промишлени за епохата количества.

Според ръководителя на разкопките акад. Васил Николов слитъците от добиваната в „индустриални“ количества суровина са превърнали солницата не само в първия „монетен двор“. През 4700 – 4600 г. пр. Хр. там се е утвърдил и градският център на Европа с най-древната укрепителна система от ров, земен вал и пояси от дебели каменни стени, които са го обграждали в кръг с диаметър 100 – 105 м. Централният вход към селището бил през югоизточната от двете срещулежащи порти между два каменни бастиона с дебелина на стените 1,20 м и високи поне 3 м.

Градът, надживял Помона

И жителите на неолитното селище от 5500 г. пр. Хр. върху югозападния бряг на сладководното Дуранкулашко езеро в крайморска Добруджа не живеели в лишения. Те се препитавали с уникалните за времето си достижения като най-древните уседнали земеделски производители в Европа. Очевидно те също постигали благоденствие, което изкушавало скитащите номадни племена, щом след 4 – 5 века изоставили частично вкопаните си куполовидни едноетажни жилища и се установили на полуострова срещу него.

Дуранкулашкото езеро не е просторно – само 5 на 2 км – и най-голямата му дълбочина едва ли слиза под 4 м. Захранват го два карстови извора в югозападната му част, но често, най-вече по време на бури, вода прелива и от морето, та през хилядолетията ту е било свързано с него, ту отделено с тясна ивица пясък. Там те изградили ново селище от къщи с късата страна на правоъгълния си план на север, като и улиците му следвали главните посоки на света. То е известно сред специалистите като Българската Троя, защото след близо 30 години археологически разкопки там е открита най-старата каменна архитектура на нашия континент. Стените на проучените 24 сгради при разкриването

*Езерният каменен град от 5500 г. пр. Хр. на Дуранкулашкото езеро
в крайморска Добруджа*

им се издигали до метър и половина на височина и това позволило да се разбере технологията на градежа им: върху тези каменни зидове предците ни полагали двайсетинасантиметров пояс от глина, омесена с плява, а когато пластът изсъхнел, ги укрепвали с дървен материал и полагали следващия, докато постигнали двуметрова височина. Отвътре стените били измазвани, след което ги боядисвали и рисували. За-
ради голямата им жилищна площ – от 80 до 170 м², с дължина към ширина в пропорция приблизително 1:3 – учените предполагат, че са били обитавани от 15 – 20 души на един род. Какво е мястото им в историята на света, след като каменните жилища на Езерния град са на поне 7 хилядолетия, докато преславяните шумери са се появили в Двуречието около 3300 – 3200 г. пр. Хр., а финикийците заселили тяхната Финикия дори след още хилядолетие?! Да, при нас това е началото на халколитната селищна могила, възникнала на острова, в която са проследени цели 8 следващи едно под друго селища!

Обожествяван женски идол от Дуранкулак, V хил. пр. Хр.

Изумително откритие сред находките е и пиктограмата върху гърдите на женска фигура, определена от специалистите при разкриването ѝ като първи наченки на писменост в човешката история – от 1500 години преди тези в Египет и Месопотамия!

Специална сензация от това място е и откритият – единствен в Европа! – пещерен храм на Великата богиня майка – Кибела. Той обаче е „само“ на около 2500 години – от IV в. пр. Хр. При разкопките му е намерена оброчна плоча на богинята, два чернофирнисови кантароса, амфорна тара и дръжки с печати от островите Родос и Тасос, Кос, Хераклея и други класически егейски центрове.

Следващата сензация от допотопния каменен град е праисторическото му гробище – досега са открити 1204 погребения! По правило главите на скелетите са на север, като мъжете са погребвани изпънати по гръб, а жените – свити странично. От „вечните им жилища“ археолозите са извадили най-старата колекция от медни накити, която (според анализ в института „Макс Планк“ в Германия) е поне на 6200 години. Проф. д-р Хенриета Тодорова, която е ръководила археолозите, близо три десетилетия търси там следи от най-ранната протоцивилизация, а Археологическият институт на Германия издаде луксозен двутомник „Дуранкулак“ с резултатите от изследванията на некропола.

Та, обобщено набързо и след пропуснати още обекти от неолита, се оказва, че мъдрите ни древни предци не са смятали да използват благодатните наши земи като „въртяща шайба“ за проходи на чужди идеи, стоки и нововъведения, а са заложили на централната си позиция като божии дар – да я превърнат в извор за цивилизационни модели към близките си и по-далечни съседи. Още бащата на историята Херодот записал от жреците на Хефест в Мемфис, че фараонът Псамтик I (или Псаметих), който управлявал Древен Египет от 664 до 610 г. пр. Хр., признал фригийците за по-древни от египтяните. А ако обществото на фригите (които, разбира се, са траките в Мала Азия) е по-старо от египетското, какво изключва възможността нашите далечни предци да са ги изпреварили и в духовното си развитие благодарение на своята историческа преднина?!